

# TORONTÁL

Ára: <b>75</b> para	Szerkesztőség és kiadó Vel. Becskerek, Obiliteva (Zaj.) Telefonszámok Szerkesztőség 281 Sürgönyeim: Torontál, Veliki Becskerek	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Az előfizetés ára: Egész évre . 180 D   Negyedévre . 45 D Félévre . . . 90 D   Havonta . . . 15 D Hirdetések díjszabás szerint	Ára: <b>75</b> para
	Megjelenik naponta délben			

## Nem lesz rajnai pénznem. "A Torontál" tudósítójának távirata.

Páris, febr. 22.

Theunis Poincaréval folytatott tanácskozásai során sürgősnek tartja az új rajnai pénznem behozatalát. A belga frank ugyanis a meg szállás költségei miatt erősen emelkedett. Poincaré elismerte Theunis igazát, mégis lebeszélte az új pénznem behozataláról, mert szerinte az új pénznem nagyon hamar igen magasra szökkenne föl és akkor az olasz, francia és belga szénvásárlók súlyos terhekkel állnának szemben.

## Glattfelder püspök lemondott.

Temesvár, febr. 22.

Az elmúlt héten elterjedt a hír, hogy Glattfelder Gyula dr. esanádi megyéspüspök, akinek hosszabb idő óta súlyos ollenetei vannak a kormánnyal, ezt a konfliktust oly módon kívánta megoldani, hogy a megyéspüspök a kormányhoz benyújtotta püspöki méltóságáról való lemondását. Glattfelder püspök titkári hivatala a lemondás tényét megcáfolta. Tegnap azonban bukaresti félhivatalos jelentések közzétek, hogy Glattfelder Gyula püspök lemondását a kormány már el is fogadta. Egyben a püspöki hivatal is megerősítette a távozást azzal az indoklással, hogy az elhunyt kalocsai érsek helyére Glattfelder dr. a valószínű jelölt és ezért távozik Magyarországra.

Ahogy Glattfelder Gyula lemondása megerősítést nyert, nyomban megindultak a kombinációk az utód személyére. Bukaresti tudósítónk megbízható helyről értesülést kapott, hogy amikor a minisztertanács érdemlegesen foglalkozott a püspöki lemondás ügyével, ugyanakkor már illetékes helyen szó esett az utódlás kérdéséről.

Eszerint a esanádi püspöki méltóságra Sorban Kornél dr. borosjenői római katolikus esperesnek volnának a legkomolyabb kilátásai. Sorban Kornélt nemcsak a pápai udvar, de maga az ország kormánya is szívesen látná az erdélyi legnagyobb egyházmegye főpásztori székében.

## A Bogya—Drózdny-ügy.

"A Torontál" tudósítójának távirata.

Budapest, febr. 22.

Bogya képviselő tegnapi afféjéből kifolyólag Zsilinszky Endrével és Bodó Jánossal provokáltatta Drózdnyt. Drózdny megbízottai kijelentették, hogy az ügyet nem tartják lovagias útra terelhetőnek.

## Vonatkorlátozások a Vajdaságban.

Becskerek, febr. 23.

A becskereki forgalmi főnökség tegnap délelőtt rendeletet kapott a suboticei vasutigazgatóságtól, mely jelentékeny forgalmikorlátozásról intézkedik. A korlátozások értesülésünk szerint néhány napig maradnak csak érvényben, mert illetékes helyen minden intézkedést megtettek, hogy a rendes forgalmat gátló akadályokat megszüntessék. A változtatott menetrend ma éjjeli tizenkét órakor lépett életbe, éjfélutánól tehát már az új rend uralkodik.

A suboticei igazgatóság rendelkezéseinek megfelelően Bácskában és Bánátnban a következő vonatjáratokat szüntették be:

Polyó hó 22-ikétől éjjel 12 órától kezdve nem közlekednek a következő vonatok:

Becskerek-Begej—Subotícára 7 óra 45 percekor induló,

Subotícáról—Becskerekre 20 óra 30 percekor induló,

Becskerek-Begej—Belaerkvára 2 óra 20 percekor induló,

Belaerkváról—Becskerek-Begejre 12 órakor induló,

Subotícáról—Dzsomboljra 6 óra 30 percekor induló,

Dzsomboljról—Subotícára 0 óra 20 percekor induló,

(Tehát a Becskerekéről éjjélkor induló személyvonatnak Kariován nincs csatlakozása Subotícára.)

Vrsacról—Belaerkvára 12 óra 50 percekor induló,

Bela Crkváról—Vrsacra 5 óra 15 percekor induló,

Becskerek-Begej—Pancevora 1 óra 24 percekor induló,

Becskerek-Begej—Pancevora 20 óra 30 percekor induló,

Pancevoról—Becskerekre 7 óra 40 percekor induló,

Pancevoról—Becskerekre 15 óra — percekor induló,

Pancevoról—Vrsacra 9 órakor induló,

Vrsacról—Pancevora 14 óra 30 percekor induló,

Vrsacról—Kovinra 8 óra 10 percekor induló.

Kovinról—Vrsacra 13 óra 30 percekor induló,

Kikindáról—Karlovára 8 óra 35 percekor induló,

Kikindáról—Karlovára 21 óra 57 percekor induló,

Karlováról—Kikindára 12 órakor induló,

Karlováról—Kikindára 22 óra 35 percekor induló,

Karlováról—Kikindára 23 óra 40 percekor induló,

Kikindáról—Dzsomboljra 12 óra 50 percekor induló,

Kikindáról—Dzsomboljra 14 óra 40 percekor induló,

Dzsomboljról—Kikindára 13 óra 35 percekor induló,

Dzsomboljról—Kikindára 19 órakor induló,

Seesanjrol—Alibunárra 6 óra 40 percekor induló,

Alibunárról—Seesanjra 16 óra 20 percekor induló,

Becskerekéről—Dzsomboljra (keskeny) 2 óra 30 percekor induló,

Dzsomboljról—Becskerekre 14 óra 20 percekor induló,

Vrsacról—Zsámra 14 óra 25 percekor induló,

Zsámról—Vrsacra 16 órakor induló,

Djaláról—Csókára 1 óra 40 percekor induló,

Csókáról—Djalára 4 órakor induló vonatok.

A Bácskában a következő számú vonatok fargalmát szüntette be a vasutigazgatóság: A Subotica—Novi Sad közötti 221., 222-es, Subotica—Sombor 521., 522-es, Subotica—Cservenka—Bogojevo 8512., 8531-es, Novi Sad—Sombor 8412., 8421-es, Sombor—Stari Becsej 8312., 8331-es, Novi Palanka—Bogojevo 8632., 8633-as, Crna Brod—Sekity—Nova Palanka 8732., 8733-as, Novi Sad—Stari Becsej—Senta 8111., 8132-es, Novi Sad—Titel 8232., 8233-as, Sombor—Apatin 8833., 8834-es Sombor—Apatin—Senta—Odzsi 8838., 8002., 8830., 8071., 8837-es, Sombor—Brég 8934., 8933-as, Sombor—Rigyica 9132-es és 9131-es számú vonatokat.

## TÖZSDE

Február 22.

Beograd. (Zárlat.) London 49610, Páris 645, Newyork 10465, Genf 1990, Szaloniki 120, Milano 506, Prága 314, Berlin 044, Wien 0149, Bukarest 50, Szófia 6150, Budapest 375, Varsó 030.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 00235, Hollandia 21030, Newyork 581, Lon-

don 2504, Páris 3265, Milano 2575, Prága 1575, Budapest 01775, Beograd 510, Bukarest 260, Varsó 00140, Wien 0007475, bélyegzett 00075.

Budapest. (Zárlat.) Amsterdam 1110—1145, Beograd 2675—2875, Berlin 1250—1400, Bukarest 1350—1450, London 13290—13590, Milano 13650—14250, Newyork 2020—2895, Páris 17350—18350, Prága 84—88, Varsó 725—825, Wien 400—420, Zürich 530—530.

## Az SHS—olasz kereskedelmi szerződés.

Beograd, febr. 22.

Rómából jelentik: Az SHS—olasz kereskedelmi szerződés megkötésére tegnap este Rómába érkeztek az SHS megbízottak. A kiküldöttek, névszerint Popovity Mita volt miniszter, Todorovity Mihajlo és Boskovity Milos kereskedelemügyi titkárok, a mai nap folyamán megkezdik már az utolsó tárgyalásokat. Az aláírási aktus, értesülésünk szerint, rövid időn belül végbe megy.

## Az utcára kerülnek a felmentett jegyzők.

Kilakoltatás a községi épületekből,

— "A Torontál" tudósítójától. —

Becskerek, febr. 23.

Nem mindennapi, furesa rendeletet kapott tegnap a vármegyei hatóság. A lakónikus rövidséggel szerkesztett irás azt mondja, hogy azok a jegyzők, akiket felmentettek és még mindig természetbeni járandóság címén igénybe vett lakásban laknak, minden további nélkül kilakoltathatók.

A tömeges jegyzői felmentések és áthelyezések elmaradhatatlan következménye az volt, hogy az állásukat veszített vagy áthelyezett jegyzők megmaradtak eredeti lakásukban. Ilyen körülmények között azonban az ujonnan kinevezettek maradtak lakás nélkül s így sokszor akadályozva voltak hivataluk elfoglalásánál. A vidéken ugyanis éppen olyan lakásinséges állapotok uralkodnak, mint a városokban, úgy hogy a legjobb jóakarattal sem tehettek elég a gyakori, kiköltözködést kéro felszólításoknak.

A jogos lakáshasználattól kényszeredetten elzárt jegyzők közül többen panasszal fordultak a belügyminisztériumhoz, mely válaszul helyet kiadta a fentebb ismertetett rendeletet. A Torontál—Temesmegyei Jegyzők és Segédjegyzők Egyesülete memorandumába utalagosan ezt a rendeletet is felvette és annak visszavonását fogja kérni. Amennyiben nem teljesítik a kérémet vagy nem találnak más, helyesebb megoldást, az utcára kerülnek a felmentett jegyzők butorai. Súlyosbitja a kilakoltatást, hogy éppen télviz idején történik.

## Az új cseh pénzügyminiszter.

Prága, febr. 22.

A köztársaság elnöke Rasin miniszter utódjává Novak Augusztn volt pénzügyminisztert nevezte ki.

## Hány párt lép föl Beogradban.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, febr. 22.

Megközelítőleg is csak halvány fogalmat alkothatunk arról, hogy voltaképpen mennyi párt lép fel a választásokon és hogy hány képviselőjelölt küzd a mandátumokért. Pontos képet mindenestre csak az ország minden részéből jövő jelentések beérkezése után nyerhetünk, mert a vicinális pártok közül egy-néhány még az utolsó napokon is több frakcióra bomlott, úgy hogy az eredetileg kontemplált hetvenöt párt valószínűleg szaporodott még egynéhánnyal.

Érdekes megemlíteni, hogy magában Beogradban nyolc párt lép fel a választásokon. A kilencedik beigért párt, a háztulajdonosok-pártja elmaradt, mert a törvényszék alaki hibák miatt visszautasította listáját. A jóváhagyott listákon összesen harminenegy név szerepel, ennyi jelölt harcol tehát Beograd város két mandátumáért. A legtöbb kilátása a radikális és demokrata-pártnak lehet, mely a múlt választás alkalmával is megkapta Beograd város mandátumait. Az urnák sorrendjét a listák hitelesítésének ideje szerint a következőképpen állapították meg: Demokrata-párt Davidovityval az élén, szociálista dr. Kosaninnal, a lakók szövetsége dr. Grebenaccal, a független radikálisok Protity Sztójannal, a haladók dr. Korasaninnal, a köztársaságiak Sztójanyovity Ljuba volt miniszterelnökkel, a független munkáspárt Todorovity volt kommunista képviselővel és végül a radikális Pasity miniszterelnök listavezetővel az élén.

## Az osztrák kancellár tárgyalásai Beogradban.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, febr. 22.

Szerdán este dr. Seipel Ignác osztrák kancellár Grünberger külügyminiszterrel, Peters külügyi államtitkárral és a szakértő bizottság kíséretében Beogradba érkezett. Az állomáson Ninesity Momesiló dr. külügyminiszter, Popovity Velja külügyminiszteri államtitkár, a beogradi osztrák követ és a követ-ségi személyzet fogadták a magas vendégeket.

Az osztrák kancellár beogradi tartózkodásának legfőbb célja, hogy a saint-germaini békeszerződésben említett pénzügyi és gazdasági kérdéseket precizizozza és különösen a közlekedési és vámügyekben végérvényesen határozzon. A beogradi tárgyalások sorrendjén többek között még a zár alá vett birtokok kölesönös feloldása, az osztrák területen székelő SHS részvénysárságok és az SHS területre jutott osztrák érdekeltségek ügyének rendezése, az osztrák-magyar adósságok felosztása és még több fontos kereskedelmi kérdés megoldása szerepel.

Seipel kancellár a külügyminisztere kíséretében tegnap délelőtti

## A községi jegyzők és segédjegyzők tiltakozó gyűlése

A királyhoz fordultak támogatásért. Küldöttséget menesztenek Beogradba. — Együttesen beléptek a tisztviselők szövetségébe.

— A „Toronto” tudósítójától. —

Beeskerek, febr. 23.

A Torontal—Temes megyei Jegyzők és Segédjegyzők Egyesülete tegnap délelőtti tíz órakor a vármegyeháza nagytermében rendkívüli gyűlést tartott Jankovity Koszta elnöklete alatt. A gyűlésen, melyen nagyszámban jelentek meg a községi jegyzők és segédjegyzők, a tömeges felmentések és áthelyezések által történt súlyos sérelmeket tárgyalták és megbeszéltek a szükséges lépéseket, amelyekkel tiltakozásuknak kifejezést adva, a jelenlegi lehetetlen helyzet megváltoztatását vívhatják ki.

Jankovity Koszta elnök megnyitja a gyűlést és üdvözi a szép számban megjelent tagokat. Röviden közli az összejövetel célját, majd felkér két jelenlevőt, hogy együttesen felkeressék hivatalában az alispánt és meghívják az értekezleten való részvételre. Rajity Szyetiszlav alispán a küldöttség előtt köszönetét fejezte ki, üdvözlőnek tolmácsolását kérte, de az ülésen nagy elfoglaltsága miatt nem vehet részt. Jankovity a gyűlésterembe visszatérve közölte az alispán választát és egyúttal sajnálkozását fejezte ki, hogy a bányászati közigazgatás fejeit nem üdvözölheti a jegyzők körében.

Terjedelmes beszédében ezután kiemertően ismertette a jegyzőket és segédjegyzőket ért sérelmet. Kifejtette, hogy milyen volt a helyzet az impérium átvételekor és kitért a mai eléggé el nem ítélhető állapotokra, amikor képzett, hosszú praktisszal rendelkező jegyzőket és segédjegyzőket egyik napról a másikra felmentettek állásuktól, vagy a megyének egészen más részébe helyezték át. Hangsúlyozta, hogy a jegyzők nem politikai agensek, hanem közigazgatási tisztviselők, akik az állam és községük érdekében dolgoznak s nem cselekedtek és nem tesznek mást, mint amit a törvény

előír. Nincs tehát semmiféle elfogadható ok, hogy a kormányváltás ezúttal megingassza a köteleességét híven teljesítő jegyző állását is.

Evégből tiltakozó jegyzőket javasol elküldeni a belügyminiszternek, amelyben feltárják a mai helyzetet és annak sürgős orvoslását kérik. A memorandumban hangoztatják, hogy az állam érdeke megkívánja a jegyzői állások megerősítését és a gyakori, sőt tömeges változtatások megszüntetését. Az alispán a legnagyobb fokú megaláztatásukat fejezte ki a jegyzői kar működése felett és ok azon lesznek, hogy továbbra is megtartsák a községi közigazgatást azon a szinten, amelyen jelenleg áll. A jegyzők egyik pártnak sem exponensei hanem dolgozni tudó és akaró tisztviselők, akik előtt csupán egy szempont lehet, az állam és a községek érdeke. Sajnálattal tapasztalta a jegyzői kar, hogy sokat közülük télviz idején utcára tettek ki csak azért, mert akaratlanul a politikába vonták be őket. Eppen ezért kéri az egyesület, hogy a felmentett jegyzőket állásukba visszahelyezzék és a felmentéseket megszüntessék, annál is inkább, mivel a választási törvény értelmében a választások előtti harminec napon belül nem szabad közigazgatási tisztviselőt felmenteni.

A memorandumot hattagu bizottság viszi le Beogradba, ahol eljuttatják a királyhoz, a miniszterelnökhöz, a belügyminiszterhez, az államtanáchoz és a tisztviselők országos szövetségéhez.

A gyűlés egyhangú hozzájárulása után Kolarszki Pera ismertette a tisztviselők országos szövetségének célját és felhívja az egyesületet, hogy testületileg belépjen tagjaival az új szervezetbe, melynek ezideig százhatvan ezer tagja van. A javaslatot elfogadták és a jelenlevők nagyrésze a gyűlés után belépett az egyesületbe.

## A budapesti bombamerénylet.

Budapest, febr. 22.

A rendőrség a bombamerénylet ügyében tovább folytatja a nyomozást. Marinovich rendőrkapitány több gyanúbizonyíték alapján letartóztatott egy Kertész nevű egyént, aki a merényletet megelőzően állítólag Rassay lakásán járt. Kertész kihallgatásánál kereken tagadta, hogy Rassaynál járt volna. Azt hangoztatja, hogy semmiféle merénylet előkészítésével nem bízták meg és nem is vett benne részt. A Rassayval való szembesítésénél kijelentette, hogy Rassayt nem ismeri és soha a lakásán nem járt.

Kertészt egyelőre őrizetben tartják és megvizsgálják elnebeli állapotát, minthogy nem régen jött ki a Lipótmezőről.

## HIREK

Febr. 24.

1815-ben szül. Pálton Robert, az első gőzhajó-járat megalapítója.

**Eljegyzés.** Kalapács Rókus Velim Becskerekéről eljegyezte Máté Etmet Rusko-Seloról. (Minden külön értesítés helyett)

**A Bányászati apostoli adminisztrátora.** Tegnap érkezett az értesítés Kovács István városunk plébánosához, eddigi püspöki helynökhöz, hogy Öszentsege a csanádi egyházmegye ama részére, mely az SHS királysághoz tartozik, Rodić Ráfásit, Szent Ferenc-rendi szerzetest apostoli adminisztrátorrá nevezte ki. Joghatalmas megérkezésének idejét legelőször határozza meg.

**A második zenetörténeti előadás** esztendőnkön, március 1-én délután 6 órakor lesz a róm. kath. hitközségi épület nagytermében. A fényműsornak, amelyen Locatelli és Tartini egy-egy szonátája, Sammartini Es-dur és Pergolese G-dur triója szerepel, külön érdekessége lesz Pergolese örökzöld Stabat Materének a kapella való előadása. Az interpretálást Griffel Lajos, Jubász Ferencné, Láng Imre, dr. Selymessy Sándorné, Uhlir Károly és Weninger József végzik.

**Kocsi- és autódadó.** A kocsi- és autótulajdonosok, azok is, akik már a rendőrségnek bejelentették járműveiket, de az illetéket még nem fizették le, február végéig bírság nélkül fizethetik le adójukat. A határidő elmúltával a késedelmes fizetőkre háromszoros bírságot fognak kiróni.

**Hogy harcol a cseh-szlovák szociáldemokrata-párt a militarizmus ellen.** A cseh-szlovák szociáldemokraták lapja, a Pravo Lidu amerikai cikket közöl a militarizmus ellen. A cikk ezzel a mondattal kezdődik: Az emberiség legnagyobb ellensége a militarizmus. Azután az egyes államok katonai kiadásait sorolja föl a cikk, köztük a cseh-szlovák államét is. Majd így folytatja: és mindazok az államok, amelyek könnyelműen így sok pénzt dobnak ki a militarizmus céljaira, fülög el vannak adósodva. A militarizmus ellen küzdeni, hatalmát megőrizni, ez a szocializmus főadata; állapítja meg a Pravo Lidu. Érdekes, hogy amíg a lap ilyen hangú cikkeket közöl, addig képviselői nyugodtan ülnek a koalíció foteljeiben és készségesen szavaznak meg az összes katonai terheket.

**Vasárnap délután 5 órakor van a gyermekek jelmezes purimbálja a Kaszinóban.**

**Kopernikus emlékezete Lengyelországban.** Varsóból jelentik: Tegnap egész Lengyelországban megkezdődtek a Kopernikus születésének négyszázötvenedik évfordulójával kapcsolatos ünnepek. A lengyel lapok emlékeiket közölnék a zseniális lengyel asztronómusról és a nagy hazafiról. Az emlékünnepeket misével kezdik meg, melyen a kamara elnökei, a miniszterek és a diplomáciai kar vett részt. Ezután díszmenet volt a Kopernikus emlékműhöz. A városbázán megtartott ünnepi ülésen a köztársaság elnöke is részt vett.

Este diszeloadás volt. Ma Kopernikus szülővárosában, Thornban, kezdetét vette a lengyel asztronómusok első kongresszusa. Megjegyzésre érdemes, hogy a német sajtó egy része kétségbe vonja Kopernikusnak lengyel származását és úgy fűntetik fel, mintha a nagy tudós német eredetű lett volna.

Drótnélküli telefon magánlakásokban. Budapestről jelentik: Csepelen ma átadták a forgalomnak az első magyar drótnélküli telefonállomást, amelyet magánlakásokba is be lehet vezetni.

A motornélküli repülőgép új sikere. Párisból jelentik, hogy Desamps motornélküli repülőgépén egyenes vonalban öt kilométernyi utat tett meg.

Halálos ítéletet hozott a pancsevo-i törvényszék. Pancsevoról jelentik: A pancsevo-i törvényszék büntető tanácsa tegnap tartotta meg a főtárgyalást Markovity Sándor és társa bűnügyében. Markovity tudvaleg 1919-ben meggyilkolta és kirabolta a debeljaecsi országúton Pavlov Áca pancsevo-i földmivest. A törvényszék Markovityot bűnösnek mondotta ki és kötél általi halálra ítélte.

Milyen lesz a tavaszi divat? Párisból a tavaszi divatra vonatkozóan a következő jelentést kaptuk: Tavasszal a selyem és a fényes szövetek fognak uralkodni. A matt szövetet csak az idősebb hölgyek viselik. Rendkívül divatosak lesznek az ugynevezett szakétruhák, amelyeket fényes selyemből készítenek, vagy crepe de chineből, vagy könnyű pongisból. A grande toilette anyaga a matelassée. A tavaszi toalettek vonala továbbra is rendkívül karesz és a szoknya majdnem a földig ér.

Meggyilkolta és a szobában temette el a vejét. Gyulafehérvárról írják: A közeli Herepes községben néhány nappal ezelőtt részleteiben is borzalmas családi tragédia történt. Filipcs Miklós gazdaember békességben élt kis gazdaságában a családjával. Egyik leánya nemrég ment férjhez egy falubeli legényhez s a fiatal pár is Filipcs házában lakott. Az após egyik napon azt vette észre, hogy veje viszonyt kezdett anyósával. A gazda egy ideig titkolta a felfedezését és mikor meggyőződött annak valóságáról, napokkal ezelőtt, amikor vején kívül senkinek tartózkodott odahaza, szemrehányást tett vejének, amiért viszonyt kezdett anyósával. Verekedésre került a sor. Filipcs Miklós felkapott egy balta-t és azzal vágta fejbe a fiatal embert, aki holtan terült el a földön. A nagy szűgyent ért ember, hogy tettét eltitkolja, veje hulláját kihureolta a szemétdombra és ott elföldelte. Mikor Filipcsné és leánya hazajöttek, Filipcs kénytelen volt elmondani a történetet s mivel félt, hogy a hullát a szemétdombon megtalálják, a meggyilkolt ember tetemét kiszedte a földből és lakoszobájukban temette el. A család napokon keresztül élt abban a szobában, ahol a leány férjének holtteste volt elföldelve. Végül is az asszony nem bírta tovább a rémes életet, elment a csendőrségre és feljelentette férjét. A csendőrség emberei földásták a szobát és megtalálták az eltemetett hullát. Filipcs a gyulafehérvári ügyészség fogházába szállították.

\* **Átutalásokat és csekk kifizéseket — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temtsevár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybecskerek Takarékpénztár, Veliki Becskerek, Korona-szállás épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 51.**

\* **Katonai tudakozódó iroda Veliki Becskereken, Aleksandrova-u. 27. Telefon 32.** Az iroda főnöke Djura Tošić, nyugalmazott törzstiszt. Ezen iroda minden katonai kérdésben felvilágosítást nyújt, nevezetesen: 1. Kinek van joga teljes katonai szolgálat alóli felmentésre. 2. Kinek van joga rövidített szolgálati időre és pedig szolgálni 1 és fél évig 1 évig, 5 hónapig, avagy csak 2 hónapig. 3. Ki köteles kiszolgálni a teljes két évet. Mindenki tanácsot és utbaigazítást kap, milyen alakban hol és minő kérvény nyújtandó be, hogy minél előbb rendezhesse katonai ügyét és mit kell tennie, hogy az esetleg elkövetett mulasztás és hiba jóvátétesék, nehogy többet szolgáljon, mint amennyit a katonai törvény előír.

**Ujra az olasz fascisták. Beogradból jelenti tudósítónk: A „Tribuna” trieszti forrás alapján közli, hogy Triesztben a fascisták csapatokat toboroznak a dalmáciai kiűrtetés megakadályozására. A lap szerint eddig ötszáz főből álló csapatot szerveztek. Az ellenállók vezetői kíméletlen harcot hirdetnek Mussolini politikája ellen.**

**A világ legerősebb dohányzója.** Hollandiában meghalt egy Mijnbeer Van Klees nevű ember, aki joggal igényt tarthatott arra, hogy a világ legerősebb dohányzójának nevezzék el. Naponta elszívott egy félfont dohányt s gyakran előfordult az is, hogy egy héten tíz font dohányt fogyasztott el. A nagy dohányos nyolevanegy évet élt. Kiszámították, hogy élete végéig összesen tizenegy tonna dohányt szívott el. Ez akkora mennyiség, amely egymásra rakva olyan magas, mint egy nagy ház.

\* **Átutalások, hitellevelek és csekk az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukivitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R-T. fiókjánál (Srpska Zadrúzna Banka D. D.), Veliki Becskerek. — Telefon 43 és 47.**

**Dohnányit ünneplik Londonban.** Londonból jelentik, hogy Dohnányi Ernő megkezdte londoni hangversenysorozatát. A lapok nagy elragadtatással írják fellépéséről s valóságosan a nap hőségének tekintik most Londonban. Harmadikán a Quens Hall Orchestra keretében mint előadó művész és zeneköltő mutatkozott be Bethoven C-mollhangversenyében és néhány eredeti variációival, melyeknek témája egy francia gyermek verse. A sajtó egyhangúan megállapította, hogy Dohnányi fellépése a londoni zenei évad legnagyobb sikereinek egyike. A Morningpost hosszabb cikkben méltatja a magyar művész kompozíciójában megnyilvánuló pompás humort, amely valóságos ritkaság a modern zeneszerzőknél. A Times megállapítja, hogy Dohnányi kompozíciója valóságos kincsesháza a zenei ötleteknek, amelyek azt az il-

luziót keltik a hallgatóságban, mintha egy szellemes vigjáték fényes ötleteit hallaná. A Daily Telegraph szerint Dohnányi zenéje a finom gúnytól a túlaradó vigságig a zenei humor kifejezésének gazdag skálája. A Westminster Gazette azt írja, hogy Londonban most Dohnányi a nap hőse és briliáns kompozícióit rövidesen újból előadni kell.

\* **Pénzkölesönt szerzünk bekebelezésre és váltóra. Banatska Trgovačka Agenciája Veliki Becskerek, Aleksandrova-u. 27. Telefon 32.**

\* **Jóforgalmu szatöesüzlet, lakással együtt, jutányos áron rögtön eladó. Bővebbet a „Torontál” kiadóhivatalában.**

\* **Vas- és fémöntvényeket Krausz-nál, Veliki Becskerek. — Telefon szám 329.**



### Cáfol a kereskedelemügyi miniszter.

Hirlapi kacssa volt a kamara megszüntetése.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, febr. 22.

Ismeretes, hogy a „Torontál” és novisadi híradás nyomán több bácskai lap is jelenleg foglalkozott azzal a tervvel, hogy a kereskedelemügyi minisztérium megszünteti a becskerei kereskedelmi- és iparkamarát, illetve beolvastja a novisadi kamarába. Bár a „Torontál” eleve fenntartással fogadta és közölte le a szenzációs hírt, megbízhatatlansága mellett is nagy izgalmat keltett a bánsági kereskedelmi és ipari körökben. Az érdekelt megütközésére jellemző, hogy a legközelebbi összejövetelen, a grémium közgyűlésén szóvá tették az ügyet és kimondták a jelszót, hogy mindent megtesznek a kamara megmentése érdekében.

A kamarától szerzett értesülés alapján a „Torontál” volt az első, mely a kereskedelmi és ipari világ megnyugtatóra megcáfolta és alaptalannak nyilvánította a hirlapi kacását. Hogy azonban még a pesszimistikus hajlamu érdekeltek is megnyugtathassa a kamara, sürgős felirattal fordult a kereskedelemügyi minisztériumhoz, hogy a legilletékesebb forrásból szerezzen konkrét értesülést. A minisztérium válasza, mely 413.925. számot viseli és 1923 január 30-án kelt, erélyesen megcáfolja a hirlapokban leközölt hírt, mintha a kereskedelemügyi minisztérium meg akarná szüntetni a becskerei kereskedelmi- és iparkamarát. A leiratban elmondja, hogy ilyen tervvel nem foglalkozott, de nem is volna indokolható ok annak végrehajtására.

### A francia nagytőke harca a német iparmagnások ellen.

Mit vártak a franciák a Ruhr-vidék megszállásától. — A szenzációs Dariae-jelentés, amely sok mindent megmagyaráz

Essen, febr. 22.

A franciák a legnagyobb reménykedésekkel lépték át a Rajnát. Az egész elkeseredett harc és annak gazdasági következményei csak úgy érthetők meg, ha figyelembe vesszük, mit vártak a francia gazdasági szakértők a Ruhr-vidék megszállásától és milyen megfontolások vezették Poincarét, hogy az entente megbontása árán is a szakértők véleményét keresztül vigye.

A francia gazdasági körök véleményét a legpregnansabban és legtudatosabban fejezi ki Adrián Dariae-nak, a francia pénzügyi bizottság elnökének szakvéleménye. Dariae Poincarénak bizalmasa és tanácsadója és néhány hét előtt titkos jelentést nyújtott át a francia miniszterelnöknek, mely a francia akció megindításakor került nyilvánosságra. Dariae és a hozzá közel álló Farthou-féle csoport abból indulnak ki, hogy Németország gazdaságának és hatalmának forrása a Ruhr-vidék. A német gazdaság egészen a Ruhr-vidék szénén és vasán épül fel és az a tizenkét ipari magnás, aki kezében tarja a Ruhr-vidék termelését, egyúttal döntő befolyást gyakorol Németország termelésére és politikájára is.

Abból a 191 millió tonna szénből, amit Németország 1913-ban termelt, 115 millió tonnát a Ruhr-vidéken bányásztak. A vasgyártáshoz használt 38 millió tonna kokszból 23 milliót a Ruhr-vidék állított elő. A szén egyéb melléktermékeiből az 500 ezer tonna ammonium-sulfátból 400 ezer tonnát produkált a Ruhr-vidék. Az 1.200.000 tonna kátrányból egy milliót és hasonló volt az arány a benzolnál és minden egyéb mellékterméknél, melyek feldolgozása a világ leghatalmasabb gyógyszer- és kémiai iparát teremtette meg Németországban. A német gépipar, vegyipar, a német mezőgazdasági ipar mind a szénből, elsősorban a Ruhr-szénből fejlődtek ki, úgy hogy Vogler, Stinnes egyik előkelő segítőtársa teljes joggal mondhatta: Németországban a burgonya a szén mellékterméke.

A Saar-vidék 18 millió tonna termelésének és Felső-szilézia 28 millió tonnájának elvesztése után Németország egészen a Ruhr-vidékre van ráutalva. A német nyers vastermelés Lotharingia és Felső-szilézia nélkül 11 millió tonnára tehető, ebből 9 milliót szolgáltat a Ruhr-medence, a 19 millió acélból 10 milliót. A német kivitel teljesen függvénye ennek a csodálatos gazdagságu vidéknek. A tízmilliárd aranymárkás német kiviteltől 700 millió esk szénre, kokszra és brikettre, acélra és gépekre 2850 millió aranymárka, a többi kiviteli cikk, nyersvas, festékek, gyógyszerészeki cikkek, parfüm, stb. szintén a Ruhr-vidék terméke, vagy mellékterméke. Dariae nagyon érdekes összehasonlítást csinált Franciaország és a Ruhr-vidék egyes tőkecsoportjainak

békebeli termelése között. Egész Franciaország termelése volt ezen 40.000.000 tonna (ma 25 millióra csökkentve), kokszt 3 és fél millió tonna, ammónszulfát 50.000 tonna, nyersvas 5-6.000.000 tonna, acél 4-5.000.000 tonna, kátrány 3 millió 400 ezer tonna.

Ezzel szemben csak a Stinnes-csoport maga termelt: szenet 18 millió 300.000 tonnát, kokszt 4 millió 505.000 tonnát, kátrányt 129 ezer tonnát, ammónszulfátot 59.000 tonnát, nyersvasat 2.119.200 tonnát, acélt 2 millió 600.000 tonnát.

A Krupp-csoport termelése: szén 2.500.000 tonna, kokszt 1 millió tonna, kátrány 54.000 tonna, ammónszulfát 22.000 tonna, nyersvas 1.500.000 tonna, acél 1.300.000 tonna.

Thyssen termelése: szén 5.500.000 tonna, kátrány 57.000 tonna, ammónszulfát 25.000 tonna, nyersvas 1.200.000 tonna, acél 1.200.000 tonna.

A Haniel-konzern termelése: szén 7.700.000 tonna, kokszt 1.600 ezer tonna, kátrány 22.000 tonna, ammónszulfát 10.000 tonna, nyersvas 800.000 tonna, acél 850.000 tonna.

A Phönix-konzern termelése 5 millió 200.000 tonna szén és 1.600.000 tonna acél, a Stinnes-csoport után a legnagyobb Németországban.

Németország gazdasági ereje tehát, mondják a francia szakértők, lényegileg Stinnes és társainak kezében van. A német állam koldus, attól jóvátételi fizetés nem várható, azonban ezek a ruhr-vidéki ipari csoportok gazdagok, tőkéjük egy részét külföldre mentették, külföldön hitelük van, tehát csak ezektől lehet fizetést és pénzt kapni. Ezekre azonban nyomást kell gyakorolni, sőt tovább menőleg ezt az

egész ipari termelést francia ellenőrzés alá kell helyezni. Nem lehet fenntartani azt a helyzetet, hogy Franciaország Németországtól fizetést kíván, egyúttal azonban a legnagyobb aggodalommal nézi a német ipar folytonos erősödését, amely a fizetést lehetővé teszi. Tekintettel arra a régi igazságra, hogy Elzász Lotharingia vasiparának szüksége van a Ruhr-vidék szénére és kocszára és a Ruhr-iparnak a lotharingiai vasra, Franciaországnak olyan felügyeleti jogot kell biztosítani a Ruhr-vidék termelése felett, amely a két egymástól elválasztott termelési terület egységes vezetését francia irányítás alatt lehetővé teszi. Így biztosítékot nyer Franciaország, hogy megkapja a követelt összeget, akár tetszik ez a német ipari fejedelmeknek, akár nem.

Ez volt a gondolatmenete a francia gazdasági imperialistáknak. Nem számítottak azonban arra, hogy éppen a Ruhr-vidék urai a legkeményebb és legelszántabb képviselői a német gazdasági érdekeknek, akik függetlenségüket nem hajlandók feláldozni. És nem számítottak arra, hogy egész Németország nem sejtett erővel tud szembeszegülni ezzel a kísérlettel, mely a következő félszázadra a teljes kiszolgáltatottságot és reménytelenséget jelen-

tené. Stinnes és a szénszindikátus Hamburgból, Thyssen maga a Ruhr-vidéken, Essenben szegül ellene a franciáknak és most olyan gazdasági háború folyik, amilyenre Dariae és társai nem gondoltak, mikor oly egyszerű rendszabályokkal akarták francia uralom alá venni Németország szívét.

Egy jónevelésű fiú 329  
**tanoncnak**  
felvétetik az International Bioskop épületben  
Naglić és Pentz cukrászoknál

Egy fél hold szőlő  
szabadkézből eladó. 333  
Lenauova (Lenau) u. 60/13.

Helybeli iparvállalat keres 324  
**utazót**  
ki a szerb és német nyelvet bírja.  
Ugyanott egy még üzemből levő  
8-as lokomobil eladó.  
Cím a „Toro tál” kiadóhivatalában.

### Üzletmegnyitás!

A pančevoji Srpska Banka Rt. faosztálya Kovinban megnyit, ahol mindenféle építéshez és asztalosoknak szükséges faanyag úgy kicsinyben, mint nagyban előnyös árak mellett dus választékban kapható. -- Fátelünk közvetlenül a vasutállomáshól kiágazó sínek mellett fekszik -- -- --

811

Srpski Padej község előljáráóságától.  
338-023. sz. 328

### Árverési hirdetés.

Srpski Padej község előljáráóság f. évi marcius hó 10-én d. e. 11 órakor nyilvános árverésen 2 db tenyésztésre alkalmatlan sertéskant és egy bikát fog eladni.

A feltételek naponként a hivatalos órák alatt a községi jegyzőhivatalban megtekinthetők.

Srpski Padej, 1923 február 19.  
Községi előljáráóság.

### Városi jódos gyógyfürdő

Novi Sad. 1710

Pansio rendszer. — Kitűnő ellátás és szobák. — Iszapkezelések, sófürdők, hydrotherapia, Röntgen-laboratórium, kvarclámpa, diatherma és villamos kezelések. Állandó fürdőorvos.

Nyitva egész évben. Téli kura.

### Meszet

román származású kömentes la fehér darabos, valamint bükkszász tűzifát

— vagon-tételben — a leg-olesőbb napiáron szállit:

### LIVERY I DRUG

Áruforgalmi és Transit Iroda Dzsombóij. 317 Telefon 38.

# PLEITZ FER. PÁL

## Veliki Beckserek

Čobilityeva (Zápolya) utca 1. sz.

Telefonszám 21.



Telefonszám 21.

Könyvnyomda — Lapkiadás — Nyomtatvány-  
raktár — Tömöntőde — Könyvkötészet  
Ruggyantabélyegzőgyártás.

Me  
rés  
Rakt

— A

A b  
dők és  
kor  
alatt  
nagyta  
tal új  
vatal

„Toro  
a vám  
niáló  
mester  
keresk  
kárna  
keresk  
ha gol  
ról, ir  
lakásá  
jöttek  
dig, a  
kivánt  
ban.

Janl  
otta

Eg  
3

vagy  
Akar  
foght  
Akar  
házis  
Felle  
Ön u

„E  
ar

Sol  
a sós  
Kere  
mabé  
valód  
Ára  
együ  
mellé  
3 du  
12  
24  
88

Ez  
szem  
tholv  
olaj  
Elsa  
(szob  
15 d  
kina  
Radi  
diná  
és p  
lékel  
tatik  
Ez  
5 sz  
A  
FEL  
Stut